

Skönhet ytterligare ett varv

Konst

BALTIC BABEL

Rooseum, Malmö
TOM 17 NOVEMBER

ELECTROHYPE 2002

Malmö
23-27 OKTOBER

MAGNUS WALLIN

Malmö Konsthall och Skånes
Konstförening
TOM 10 NOVEMBER

SKÖNHETENS METAMORFOSER?

Dunkers kulturhus, Helsingborg
TOM 24 NOVEMBER

Under senare år har allt fler hävdats att skönheten är på väg in på konstens scen igen. Den verkar ta sig in via den rörliga och digitala bildens kopplingar till pop och massmedier. Via samma källor fångar den målare och skulptörer som ärvt modernismens intresse för färg och materia som ren energi, men som saknar dess universella ambitioner.

Magnus Wallin är ett bra exempel på en yngre konstnär som ogenerat använder massmediernas sätt att övertyga och förföra. Men i de helveten han skapar i sina datorspelsliknande animationer är människan aldrig mer än en köttklump i universum. Hans retrospektiva utställning i Malmö börjar med stora blodpölar i de fotografier som visas på Skånes Konstförening. Den slutar med en serie nya stillbilder på Malmö Konsthall: stympade och fladda digitala atleter som obevärat gymnastiserar. Wallins budskap är lika banalt och brutalt som livet för den lidande. Han övertygar genom att våldta betraktaren med sinnesintryck. I stillbilderna saknas ljudet och rörelsen, vilket får enformigheten och den perfektionistiska distansen att framträda tydligare. Det är ingen fördel.

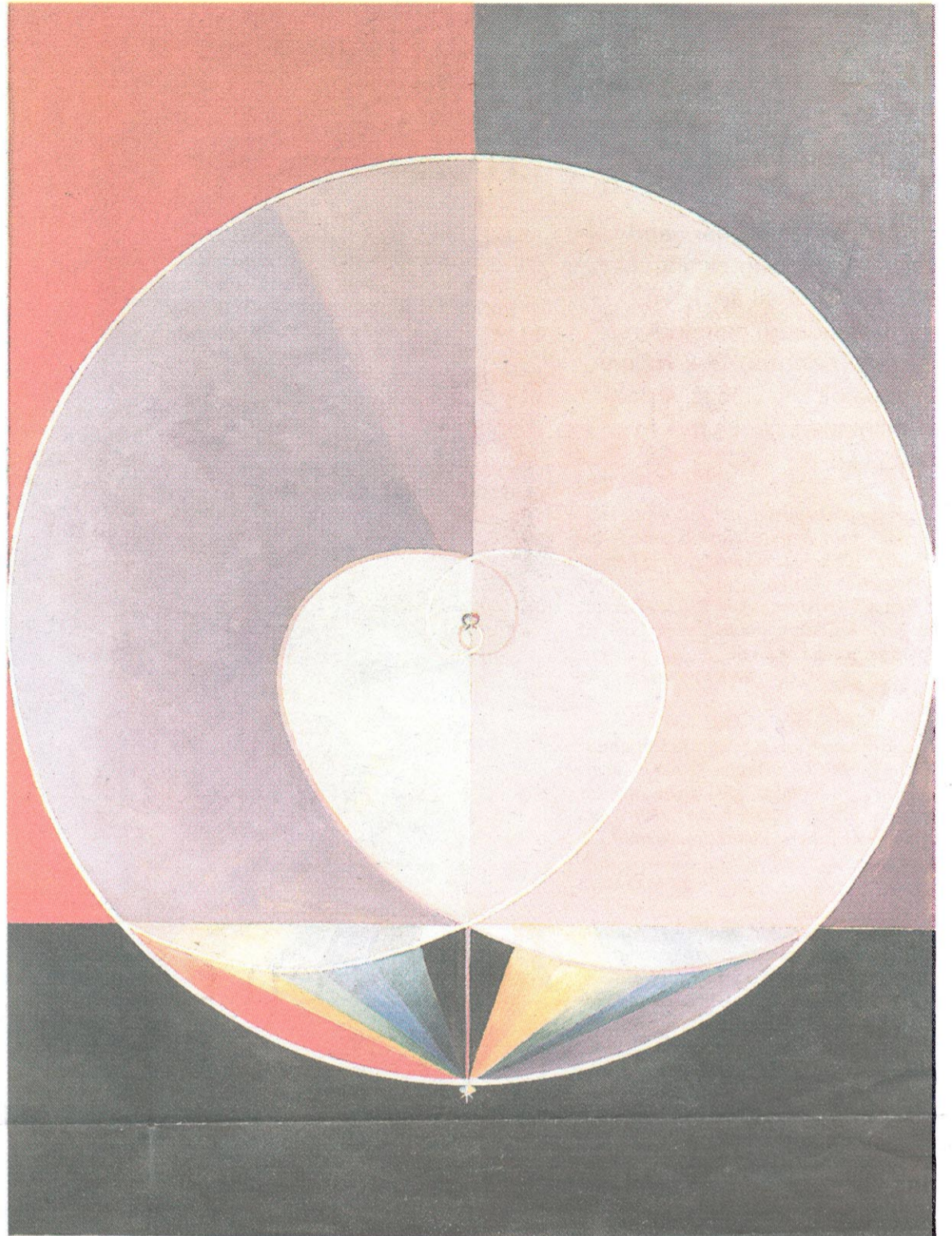
Rooseums *Baltic Babel* är en utmärkt utställning. Som namnet antyder presenterar den en stor mångfald av aktiviteter från städer runt Östersjön. Utställningen har en öppen form, bidragen visar mer av pågående processer än stelnade slutsatser. En utställning att leva i. Här återser jag gruppen FNO ("Fabriken för upphittade kläder") från S:t Petersburg. De visar några korta videoupptagningar från aktioner där de arbetat med små vita klänningar. Klänningarna bärs av marscherande soldater, flyter bort i smutsigt vatten, etc. Om detta handlar om skönhet är det i så fall en kämpande skönhet och skörhet.

Den datorbaserade konsten är en mer abstrakt värld där system och teknik dominerar. Med kontroll över system och teknik kan den ge ett alternativ till den dominerande digitala kulturens verklighets- och skönhetssyn. Genom att simulera naturens och samhällets processer kan den dessutom ge svindlande och avslöjande upplevelser av tillvarons och informationens oändlighet, och därmed dess tomhet och komik.

Dessa aspekter framhävs i årets datormanifestation *Electrohype* i Malmö (den andra i ordningen), med dess sexton väl valda verk (www.electrohype.org). Här visas till exempel John F. Simon Jr:s arbete med oändligheten (se länk på Galleri SvD, www.svd.se) och Thomas Broomés program som spårar "dolda" diaboliska pentagram i bilder på Internet. Broomé visar mätaandets absurditet; ett visst samband kan finnas var som helst. Detta gäller även skönhet. Det skulle vara absurd att välja ut ett antal föremål till en utställning med namnet "skönhet". Allt kan ju vara skönt för någon. Som Kant skrev år 1790: "Om smak kan man strida men ej disputera".

Utställningen *Skönhetens metamorfoser?* på Dunkers kulturhus i Helsingborg aktualiserar detta. Utställningsrubriken har två frågetecken, och det ena har väntats upp och ner. Jag föredrar att tolka detta "bokstavligt". Rubriken är inte ett påstående utan en fråga, men även frågan ifrågasätts och ställs på huvudet. Vad är då frågan? Det kan man fråga sig. Att skönheten genomgår metamorfoser skulle kunna innebära att den tagit sig olika uttryck under historiens gång. I så fall skulle själva skönheten alltid vara densamma. Denna mycket traditionella åsikt delas av katalogens huvudförfattare, idéhistorikern Dorthe Jørgensen. Men detta innebär ju att det inte är skönheten som genomgår metamorfoser, utan bara skönhetens uttryck. Skönheten eller känslan av skönhet skulle bevaras oförändrad någonstans djupt inne i det "evigt mänskliga"... Följdfrågan är hur en känsla kan vara oförändrad när dess uttryck ständigt förändras. Kanske borde man ha kallat utställningen för *Skönheternas metamorfoser*. Med risk för dubbel betydelse.

Titelns oklarhet motsvaras av viss oklarhet i både utställning och katalog, samt brist på samband dem emellan. Idén om metamorfoser har man illustrerat med föremål från tre epoker i Norden: medeltid (skånsk och dansk träskulptur), modernism

Hilma af Klint, Duvan nr 2. Visas på utställningen *Skönhetens metamorfoser?* på Dunkers kulturhus i Helsingborg.

FOTO: PER BERGSTRÖM

(Christian Berg, Vilhelm Lundström, Hilma af Klint) och nutid (Leonard Forslund, Meta Isæus-Berlin, Ann Lislegaard). Epokena har blandats i utställningen, men blandningens syfte är ofta oklar. Att ställa en abstrakt skulptur av Berg i närheten av ett medeltida krucifix kan vara ett sätt att visa att båda har den S-kurva som överkroppen bildar när kroppens tyngd ligger på ena foten. S som i skönhet. Samma skönhet, olika uttryck. Eller? Övriga medeltida skulpturer ser ensamma ut. Det mesta av resten borde kallas Kvinnlighetens metamorfoser, och stimulerar en diskussion om det kvinnligas starka koppling till det sköna, det jordbundna och det husliga i en tradition där samhällsliv och kultur behärskats av män.

Man kan påpeka hur Lundströms naketmåleri och Bergs skulpturer framställer kvinnan som objekt eller rentav maskin. Hilma af Klints bildsvit *Duvan* (I-X) visar inte bara det andligas förening med det jordiska, utan också en polarisering mellan manligt och kvinnligt med sexuella undertoner. Med detta i åtanke verkar det vettigt att sviten placerats i närheten av det lilla hem av torkade växter som Meta Isæus-Berlin har byggt upp. Alla vet att blommar är vackra, men kanske främst för att de är könsorgan.

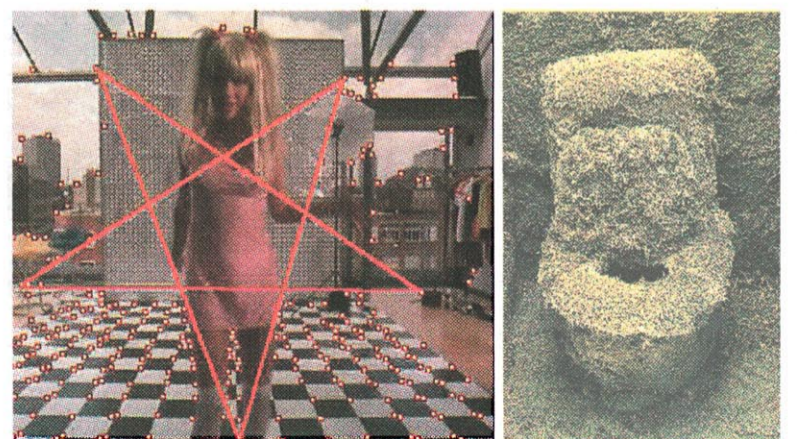
Ann Lislegaards videofilmade närstudie av en kvinnas rörelser är jämförelsevis kysk och sval. Varje rörelse registreras av en saklig röst som förstärker känslan av manipulation, kontroll och anonymitet. Att Lundströms naketmåleri hänger alldeles intill är intressant.

Av Leonard Forslund visas sju målningar ur *Transegment*, en ny svit på 27 bilder som visades på Galleri Wallner i Malmö i våras. Sviten kan beskrivas som subjektivt valda och transformerade segment ur målningar från italiensk renässans. De sju målningar som nu visas är de som utgår från Piero della Francescas Kristi dop (ca 1450-55) och hans fresker i

kyrkan S:t Francesco, Arezzo (delvis från samma period). Den brittiske esteten Adrian Stokes har påpekat hur Piero skapar former med färger på ett sätt som påminner om stenhuggares sätt att ta fram vad som redan finns i blocket.

Men det är som om Forslund likt en biolog har hyvlat segment av tingen i Piosos bilder och sedan färgat skivorna i sin egen subjektivitets mikroskop. Dessa preparat ligger som skimrande silhuetter mot en helvit bakgrund. Bilderna är konkreta och samtidigt undflyende metamorfoser utan många samband med det sammanhang de nu satts in i.

FRED ANDERSSON
kultur@svd.se

Electrohype i Malmö, Thomas Broomé, Hell Hunt (t v). *Skönhetens metamorfoser?* i Helsingborg: Meta Isæus-Berlin, Mosstolett, detalj i installationen *Nästan Ingenting*, år 2002 (th).